

La beneficència a Begur

Vaquer i Catà, Josep
El Sant Hospital de Begur.
Begur. 1990,
Parròquia de Begur, 111 p.

La remarcable embranzida de la història local esdevinguda en els darrers anys ha nodrit d'estudis històrics pobles bibliogràficament molt desatesos, que en molts casos, com ara Begur, s'havien de refiar d'escausseres investigacions elaborades, sobretot, al final del segle passat o al començament d'aquest. Hom pot constatar, a redós dels esmentats avenços bibliogràfics, una reactivació —o nova creació, quan escau— de centres d'estudis comarcals i locals, i una desigual participació en la constitució, gestió i finançament de projectes culturals —subjecte a la iniciativa i al grau de conscienciació dels seus membres dirigits— de les institucions públiques. Tot aquest procés de formació infraestructural està basat, des del punt de vista intel·lectual, per sectors provinents bàsi-

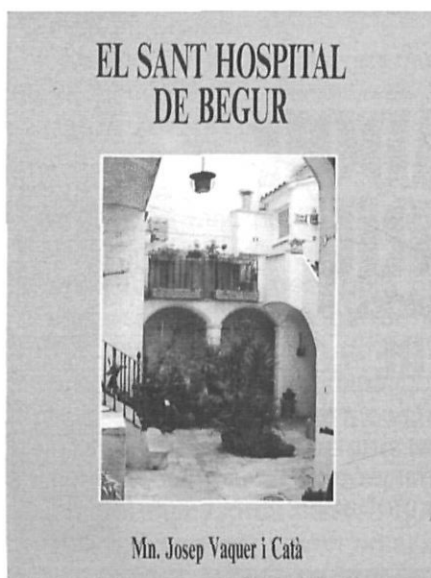
cament del món universitari, en contrast a la situació d'èpoques no massa reculades.

Fins fa poc temps a Begur la tendència historiogràfica no s'acomplia i ha estat, a manca d'altres realitats que tot just ara s'albiren, el rector de la parròquia qui ha pres un protagonisme encomiable en l'àmbit de la investigació històrica, recolzat, en part, econòmicament per la institució municipal. El llibre que presentem n'és el darrer exemple.

L'assistència pública a Begur té un nom propi: l'Hospital de Sant Carles, per bé que la narració de Josep Vaquer ens mostra la dissociació existent entre el servei que ofereix l'Hospital i les necessitats reals del poble, a causa de l'afany especulatiu d'uns personatges que es volen apropiat d'uns béns que corresponen, en aparença, al centre benèfic.

L'Hospital de Sant Carles de Begur neix com a conseqüència de la darrera voluntat del metge begurenc Francesc Comas i Ros, expressada en el testament del 26 d'abril de 1744: «ordeno y mano que sien cedits y aplicats per la institució y fundació de un Hospital per lo aculliment dels pobres de nostre Señor Jesuchrist, sans i mallalts, mentres sien naturals del dit castell de Begur y de sa Batllia».

Els nebots del Dr. Comas i Ros —la família Geli—, beneficiaris d'una part dels seus béns, reinterpreten el testament en perjudici de l'Hospital, endegant-se un seguit de plets interposats pels responsables municipals que, lògica-

ment, defensaven els interessos públics.

Així doncs, durant aproximadament els primers 30 anys de vida de l'Hospital, l'assistència als beguerencs necessitats va restar supeditada als interessos particulars de les parts implicades. Amb l'entrada d'administradors aliens a la família Geli, en la dècada dels 70 del segle divuitè, assistim a una tímida revitalització de les funcions pròpies de l'Hospital, sotmès sovint, entre d'altres vicissituds, a la competència, dedicació i honradesa dels successius administradors.

En el segle següent un beguerenc afincat a Nova Orleans deixa 3.000 pesos forts a l'Hospital de Sant Carles i, de nou la controvèrsia torna a aparèixer, en detriment de la fidel realització del testament.

La important donació feta per Joan Forgas, al final del s. XIX, va impulsar els responsables de l'Hospital a fer inversions pròpiament capitalistes, com ara la compra de cèdules hipotecàries i obligacions de la companyia de Ferrocarrils de Tarragona-Barcelona-França.

Amb això, la salut econòmica de l'Hospital millora notablement, coincidint, l'any 1901, amb la gestió d'un nou i apte administrador: Joaquim Prats.

Durant la Guerra Civil, l'Hospital de Sant Carles funciona, per raons òbvies i conjunturals, com a hospital militar. A partir del règim franquista la funció assistencial de l'Hospital s'esllangueix progressivament, tot i que Rosa Puig cedeix, l'any 1946, a l'Hospital la propietat d'un edifici que posteriorment es municipalitza i esdevé escola pública.

El 23 de juliol de 1985 són aprovats els nous estatuts on es defineix el règim jurídic actual i la funció del centre benèfic: «Es constitueix a la població de Begur (Girona) el Patronat de l'Hospital de Sant Carles (sic) com a fundació privada (subjecte a la legislació de la Generalitat de Catalunya). (...) Seran fins d'aquest patronat, atendre en la mesura de les seves possibilitats, els pobres i humils d'aquesta població que el patronat consideri necessitats d'ajut, com per exemple l'assistència mèdica i farmacèutica, les despeses d'enterrament, la prestació de queviures, les despeses d'ensenyament, etc.».

La Junta del patronat és formada per l'alcalde de Begur, com a president, i el rector del poble, com a administrador, els quals elegeixen, per parts iguals, quatre vocals. Els recursos financers de l'Hospital són migradíssims.

L'estil divulgatiu de la narració de Josep Vaquer fa que la lectura del llibre sigui agradable i entenedora, ajudada, sens dubte, per uns interessants apèndixs documentals que hom intercala entre el text.

Una consideració final entorn a l'editor del llibre, la parròquia de Begur, convida a reflexionar sobre el tema de la presència de l'Església en el món de la cultura. Des d'una perspectiva local beguerenca podem afirmar que la publicació dels treballs de Josep Vaquer s'insereix en l'esforç parroquial de divulgació històrica, alhora que verifica l'extraordinària importància del patrimoni documental eclesiàstic. Els arxius parroquials constitueixen una eina bàsica per a conèixer el nostre passat històric. La confecció d'instruments de descripció de l'esmentat fons ha de facilitar llur consulta pública i ha d'ésser el darrer esglaó de la integració plena de la parròquia a l'activitat cultural del poble.

Lluís Costa i Fernández

edicions **62** *Biografies i Memòries 12*
356 pàgines

MANUEL IBÁÑEZ ESCOFET

LA MEMÒRIA ÉS UN GRAN CEMENTIRI

Un esplèndid testimoni sobre un temps i un país que també són els nostres, escrit per la mà mestra d'un dels millors periodistes que ha donat aquest país. Unes memòries llargament esperades.

De venda a totes les llibreries

